

Helse- og omsorgsdepartementet

Postboks 8011 Dep.

0030 Oslo

Ref.: 2007/3863/if

OSLO, 01.11.2007

HØRING. FORSLAG TIL STERKERE RETTIGHETSFASTING AV ORDNINGEN MED BRUKERSTYRT PERSONLIG ASSISTANSE (BPA).

Departementets ref.: 200703378, skriv den 29. juni 2007.

Norsk Pensjonistforbunds høringsuttalelse sendes også elektronisk til postmottak@hod.dep.no.

Innledning:

Norsk Pensjonistforbund har som kjent inngått en samarbeidsavtale med pensjonistorganisasjonene utgått fra yrkesorganisasjoner i offentlig sektor: Avtalen innebærer bl.a. at Norsk Pensjonistforbund er ansvarlig for fellessaker fra samarbeidsorganet.

Norsk Pensjonistforbund alene har ca 170.000 registrerte betalende medlemmer. De øvrige samarbeidende organisasjonene har til sammen ca 50.000 medlemmer. Når vi i tillegg til de registrerte betalende medlemmer også regner med deres ektefeller m.m. vil denne høringsuttalelse omfatte ca 300.000 pensjonister.

Generelt:

Pensjonistorganisasjonene er med de merknader som framkommer, i store trekk tilfreds med innholdet i den høringssak departementet har sendt oss. Vi understreker den rett som alle medlemmer i vårt samfunn har når det gjelder en aktiv livsutfoldelse, uansett helse, bosted, økonomi og alder m.v. og samfunnets plikt til å legge til rette for at den enkeltes behov kan bli imøtekommet. For personer med behov for en spesiell tilrettelegging som følge av sykdom eller funksjonshemming m.v påhviler det den enkelte kommune, bl.a. gjennom sosialtjenesteloven å ivareta behovet. Den enkelte brukers personlige integritet må være hjørnesteinen i tilbudet. Vi er også tilfreds med at det er understreket at en bedre tilrettelegging vil gi flere brukere en bedret livskvalitet og at en sterkere rettighetsfasting vil kunne føre til at flere brukere vil falle inn under

ordningen. Dette vil kreve økt faglig bemanning og økte ressurser av økonomisk og annen art. Vi konstaterer at ordningen med brukerstyrt personlig assistanse har vært mer fokusert de senere årene, men vil understreke at behovet på langt nær er oppfylt. Vi forutsetter at interesse-/brukerorganisasjonene er med i dette utviklingsarbeidet. Ordningen bør fortsatt forankres i det kommunale tjenestetilbudet under sosialtjenesteloven med overordnet statlig myndighet som kontroll og klageorgan. Norsk Pensjonistforbund vil i sitt høringssvar hovedsakelig konsentrere seg om de deler som omhandler eldre brukere.

Rettighetsfastsetting og alder.

Pensjonistorganisasjonene er enig i departementets standpunkt om at det ikke skal settes en egen aldersgrense for ordningen som kan begrense gruppers mulighet for å få tildelt brukerstyrt personlig assistanse. Vi forutsetter at ordningen er åpen for alle aldersgrupper som faller inn under definisjonen for tilbudet. I prinsippet bør brukere som har fått innvilget avtale om BPA beholde denne så lenge behovet er til stede og uansett alder. Den diskriminerende holdning til eldre brukere som kommer fram i ULOBA's forslag hadde vi håpet for lengst var død. Alder har i seg selv aldri vært en funksjonshemming, men det er rett at eldre – på samme måte som yngre, kan være funksjonshemmet etter skade, lyte eller sykdom. Personer i pensjonsalder (70+) har samme behov for å være aktiv som yngre.

Arbeidsgiverforholdet:

Det bør være selvsagt at bruker må ha størst mulig innflytelse på den brukerstyrte personlige assistanse og organiseringen av arbeidsgiverforholdet. Det er brukers mest private og intime anliggender assistenten skal dekke. Et viktig utgangspunkt er derfor at bruker bør være arbeidsgiver med rett til å instruere assistenten innenfor de rammer som er gitt ved avtalen i det enkelte tilfelle. Det påhviler helse- og sosialpersonellet en svært viktig oppgave i å bistå den enkelte bruker med råd og veiledning ved sine valg. For brukere med kognitiv svikt eller andre problemer m.h.t. å kunne foreta valg og ellers ivareta sine interesser bør en uavhengig og frittstående person (verge/mentor) pekes ut i samråd med bruker. I helt spesielle tilfeller bør kommunen ivareta brukers interesser gjennom hjelpeapparatet og la *bruker* definere egne behov gjennom kartlegging og tilpassning. Det bør være en frihet vedr. valg av personlig brukerstyrt assistent, særlig i familier hvor det finnes behov for BPA.

Vi understreker behovet for at den enkelte bruker får så få hjelpere/assistenter som mulig. Det er en sørgelig kjensgjerning at det i de hjembaserte tjenester i kommunene finnes eksempler på brukere som har fått hjelp av et 30 talls forskjellige personer over en kort tidsperiode

Vi forutsetter at kommunene har et klart definert ansvar for tilsyn, veiledning og kontroll m.v. med ordningen.

Retten til hjelp:

For brukere som faller inn under definisjonen for den brukerstyrte personlige assistanse må retten til å få en avtale være helt ubetinget. Kommunene må ved lov eller forskrift forpliktes til å gi vedkommende tilbud om en avtale.

Antall timer:

Kravet om et behov på minimum 20 timers assistanse, for å få innvilget BPA, anser pensjonistorganisasjonene er et alt for høyt antall. En mener at det ikke burde fastsettes et antall timer for BPA som den eneste utløsende mekanisme for denne type tjenester.

Brukere med ganske spesielle behov som krever en mer tidsbegrenset ukentlig innsats fra personlig assistent bør ikke ekskluderes fra ordningen. Vi mener at det nedre ukentlige timetall må settes vesentlig lavere, i det minste beregnet til 1 arbeidsdag pr. uke, d.v.s. 8 timer pr. uke, eller lavere. Vi understreker at et mål for et samfunns etiske standard er hvordan det tar vare på sine svakere medlemmer. Pensjonistorganisasjonene mener videre at det grenser til ansvarsfraskrivelse når det hevdes at en utvidelse av ordningen vil kunne føre til problemer i et stramt arbeidsmarked.

Erfaringer fra andre land:

Vi har merket oss at alle de nordiske landene som har etablert tilbud om brukerstyrt personlig assistanse har ordnet dette gjennom de kommunale tilbudsordningene. Dette er etter pensjonistorganisasjonenes mening også den mest farbare vei i Norge. Vi advarer sterkt mot den danske ordning som har en aldersgrense på 65 år for å få innvilget BPA og at den for de som har fylt 65 år ikke kan utvides. Denne tenkning bør ikke feste rot hos oss. Ordningen bør være individbasert med utgangspunkt i brukers behov og muligheter for å kunne nyttiggjøre seg tjenesten, uansett alder. I Sverige finnes det hele 3 ulike ordninger, hvor en kan velge hvilken modell, som er best egnet for eget behov.

Regelverket – navnebetegnelse.

Pensjonistorganisasjonene mener at termen brukerstyrt personlig assistanse (BPA) er vel innarbeidet og bør kunne brukes fortsatt.

Retten til BPA:

Vi viser til det som er uttalt foran om retten til å få hjelp og administrativ lokal forankring av tiltaket. Det bør ikke stilles spesifikke krav til diagnose eller alder m.v. for å ha rett til assistanse. Ordningen må ta utgangspunkt i den enkeltes behov, situasjon og muligheter.

Arbeidsgiverforholdet m.v.

Pensjonistorganisasjonene ser behovet for å gi assistentene/de tilsatte gode arbeidsvilkår m.v., men vil ikke gå inn på disse spørsmålene som bør avklares med yrkesorganisasjonene. Vi er imidlertid enig med departementet i følgende uttalelse;

”..... bruker gis rett til selv å velge arbeidsgivermodell”. Retten til å velge arbeidsgivermodell vil innebære at bruker får mulighet til å velge om vedkommende vil ha en assistent som er ansatt i kommunen (kommunen er arbeidsgiver) eller kjøpe denne tjenesten fra private aktører på markedet, for eksempel et andelslag som ULOBA, eller velge å være arbeidsgiver selv.”

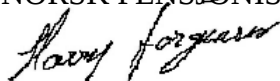
Finansiering:

Vi mener at Staten må bidra til finansieringen av tjenesten gjennom rammetilskuddsordningene. Det må imidlertid fra sentralt utarbeides et regelverk for bruken av midlene slik at det i det minste blir et ”minste felles multiplum” mellom kommunene. For særlig krevende brukere må Staten gi

øremerket tilskudd basert på søknad fra kommunen etter et nærmere fastsatt regelverk som bør utarbeides i samråd med brukerorganisasjonene.

Med vennlig hilsen

NORSK PENSJONISTFORBUND

Harry Jørgensen
Forbundsleder

Harald O. Norman
generalsekretær